

LEADER

Leader-arviointi

MDI

Leader-toiminnan arvioinnin tiivistelmä

Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI

12.2.2020

Keskeisimmät sanomat

- » Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI **arvioi** Leader-toimintaa yhdessä Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin kanssa 2018–2019.
- » Leader-toiminnalla **kehitetään maaseutua** yhteisölähtöisesti ja paikallisella tasolla.
- » Leader-toimintaa rahoitetaan sekä **julkisesti että yksityisesti**. Leaderin kautta rahoitettaviin hankkeisiin osallistuu paljon talkoolaisia.
- » Leader-ryhmät rahoittavat, verkottavat ja kehittävät yritysten ja yhdistysten **toimintaa**. Leader-ryhmät toteuttavat hankkeita myös itse.
- » Leader-toiminnan **periaatteet** ohjaavat ja innostavat Leader-ryhmiä.

Leader-toiminnan arviointi

Arvioinnissa **tehtiin kuusi sähköistä kyselyä, haastateltiin kymmeniä asiantuntijoita, järjestettiin työpajoja ja analysoitiin dokumentti- ja indikaattoridataa, jotka kertoivat Leader-toiminnan onnistumisesta.**

Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI arvioi vuonna 2018-2019 yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä eli Leader-toimintaa. Arvioinnin tilasi maa- ja metsätalousministeriö. MDI teki sen yhdessä Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin kanssa.

Tähän tiivistelmään on koottu tärkeimmät havainnot ja päätelmät sekä suositukset Leader-toiminnan kehittämiseksi.

Leader-toiminnalla kehitetään maaseutua

Maaseudun kehittämisellä tarkoitetaan esimerkiksi **paikallisten yritysten, yhdistysten ja asukkaiden** toiminnan rahoittamista, aktivoimista, neuvomista, verkostoimista ja kouluttamista.

Leader-toiminta kehittää myös paikallishallinnon toimintaa.
Leader-toimintaa pidetään tärkeänä.

Leader-toiminta yhdistää julkista rahoitusta ja asukkaiden ja yhteisöjen omaa panosta

Leader-toiminnassa keskeisiä ovat Leader-ryhmät. Muita tärkeitä toimijoita ovat maa- ja metsätalousministeriö, Ruokavirasto ja ELY-keskukset. Ne ohjeistavat ja rahoittavat Leader-ryhmien toimintaa. Eri tahojen hallinnollinen **yhteistyö toimii pääosin hyvin.**

Leader-ryhmät rahoittavat ja edistävät yritystoimintaa. Leader-ryhmät myöntävät rahaa pääosin yhdistyksille, pienille paikallisille yrityksille ja muille tahoille maaseudun kehittämiseen. Leader-ryhmien myöntämää **rahoitusta pidetään tärkeänä.**

Leader-toimintaan on varattu Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmassa 2014–2020 **300 miljoonaa euroa** julkista rahoitusta, josta EU:n osuus on 42 %, valtion 38 % ja kuntien 20 %. Leader-ryhmät toteuttavat hankkeita myös muulla rahoituksella ja lisäksi Leader-toiminta kerää merkittävän määrän yksityistä rahaa ja talkootyötä. Tulevaisuudessa Leader-ryhmien tulee uudistua, jotta ne voivat toimia muuttuvassa yhteiskunnassa.

Osa Leader-ryhmistä on pieniä, joten ne joutuvat keskittymään vain joihinkin asioihin. Tulevaisuudessa eri toimijoiden työt tulee jakaa selkeämmin, avointa keskustelua tulee jatkaa ja viestintään tulee panostaa.

Leader-periaatteet ovat tärkeitä

Leader-työssä on seitsemän tärkeää periaatetta: **alueperusteisuus, alhaalta ylös, paikallinen kumppanuus, monialaisuus, innovatiivisuus, alueiden välinen ja kansainvälinen yhteistyö sekä verkostoituminen.** Leader-toiminnassa mukana olevat ihmiset tuntevat periaatteet hyvin.

Leader-periaatteista alueperusteisuus, alhaalta ylös, paikallinen kumppanuus sekä monialaisuus näkyvät hyvin Leader-ryhmien jokapäiväisessä työssä.

Leader-periaatteet innostavat Leader-ryhmiä. Verkostoituminen, innovatiivisuus eli uusien ideoiden keksiminen ja hyödyntäminen sekä muiden kanssa tehtävä yhteistyö lisäävät Leader-toiminnan lisäarvoa eli erityistä onnistumista.

Suomessa pidetään tärkeänä, että Leader-ryhmiä on **kaikkialla Suomessa.**

Leader-toiminta on lähellä ihmisiä ja yrityksiä

**Leader-ryhmät auttavat ja neuvovat
maaseudun kehittämisessä sekä
tarjoavat alustan osallistua
paikalliseen kehittämiseen.**

Leader-ryhmien työntekijät tuntevat hyvin paikalliset yritykset ja asukkaat. Leader-ryhmät ovat erityisen onnistuneita keräämään **ihmisiä yhteen** ja innostamaan heitä toimimaan yhteisten asioiden ympärillä.

Leader-toimintaan osallistuminen luo ihmisille hyvää mieltä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Hallintomalli sekä auttaa että **haittaa** periaatteiden toteutumista

Leader-ryhmien hallinto auttaa Leader-periaatteiden toteutumista. Osa Leader-toiminnan periaatteista on kirjattu lakiin. Jotta Leader-periaatteita voitaisiin toteuttaa paremmin, pitäisi **vahvistaa innovatiivisuutta, yhteistyötä ja verkostoitumista.**

Välillä hallintomalli estää periaatteiden toteutumista. Esimerkiksi yritysten rahoittaminen on sellainen kysymys, jossa Leader-ryhmien ja ELY-keskusten välille syntyy kitkaa. Leader-ryhmät haluavat myöntää yrityksille rahaa, mutta osassa ELY-keskuksissa ajatellaan, että Leader-ryhmillä ei ole osaamista arvioida, voiko yrityksille myöntää rahoitusta.

Verkottuneempaa ja uusiutuvaa Leader-toimintaa tulevaisuudessa

Leader-toimintaa **arvostetaan erityisesti pienissä kunnissa ja harvaan asutuilla alueilla.** Osan ihmisistä mielestä Leader-ryhmien tulisi tulevaisuudessa tehdä enemmän töitä yhteisöjen, kylien ja yhdistysten kanssa, kun taas toiset näkevät, että Leader-ryhmien tulisi kehittää enemmän yrityksiä.

Tulevaisuudessa yhteiskunnalliset muutokset pakottavat myös Leader-ryhmät uudistumaan. Leader-ryhmien tulee verkostoitua vahvemmin toisten toimijoiden kanssa. Myös uusien ideoiden kehittäminen eli innovointi uudistaa Leader-ryhmiä. Ryhmien tulee saada tulevaisuudessakin tukea hallinnolta.

Suosituksset

Suosituksset

- 1. Hallinnon ja Leader-ryhmien itsensä** tulee vahvistaa Leader-periaatteiden toteutumista. Hallinnon tulee olla **sallivampaa ja vapaampaa**, jotta Leader-ryhmillä on tilaa toimia.
- 2.** Leader-ryhmien tulee olla innovatiivisempia ja tuoda ihmisiä, yrityksiä, yhdistyksiä ja muita toimijoita **enemmän yhteen**. Lisäksi niiden tulee uudistaa omia tapojaan tehdä töitä esimerkiksi kouluttamalla henkilöstöä.
- 3.** Kun uusi EU:n ohjelmakausi alkaa, hallinnon tulee varmistaa, että kaikilla Leader-ryhmillä on **tarpeeksi resursseja** eli rahaa ja työntekijöitä kehittää maaseutua paikallisella tasolla.
- 4.** Hallinnollisten toimijoiden, kuten maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston, ELY-keskusten ja Leader-ryhmien **rooleja ja vastuita** tulee selkeyttää esimerkiksi keskittämällä Leader-ryhmien hallintoa ja tekemällä yhdenmukaisia päätöksiä.

Lisätietoa arvioinnista

Sari Rannanpää

johtava asiantuntija
Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI

sähköposti sari.rannanpaa@mdi.fi
puhelin 050 – 523 6872